

LARM FRÅN PATIENT TILL PERSONAL INOM LSS-BOENDEN

Bakgrund

Personer inom LSS personkrets 1 och 2 som bor i servicebostad (särskilt boende) har tidigare haft tillgång till trygghetslarm genom i byggnaden installerade larm. En utredning utförd av Västerås stads (Vård och omsorgsförvaltning, 2020) visade att nya arbetssätt behövs för att arbeta personcentrerat. Detta utifrån att nybyggda LSS-bostäder ej skulle utrustas med installerade larm eller att gamla larm skulle ersättas vid renoveringar då teknikutvecklingen har möjliggjort andra lösningar.

Larm vars funktion motsvarar traditionellt trygghetslarm (fast monterade system inom boendet) har legat inom kommunens kostnadsansvar. Med ny teknik kan dessa larm vara mobila enheter som personförskrivs. Flera möten genomfördes mellan parterna i frågan om förskrivning och kostnadsansvar. Ett förslag om att ändra ansvarsnivån på larmen lyftes men det beslutades i Hjälpmedelsnämnden (2020, 28 maj.) att larm motsvarande traditionellt trygghetslarm till personal inom LSS boende tills vidare kan, vid behov hyras på verksamhet. Detta utifrån den då pågående LSS-utredningen "Habilitering och rehabilitering för personkrets 1 och 2 – ansvarsfördelning".

Denna utredning finns endast som utkast och har ej antagits av kommunerna och är i dagsläget vilande. Detta har medfört att en förvirring finns om vart ansvaret ligger.

Läkemedelsverket beskriver att en enkel tryckknapp för att påkalla hjälp av personalen är en trygghetslösning eller välfärdsteknik. Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd (SOF 2002:9) om bostad för särskild service för vuxna enligt LSS beskriver att miljön bör vara kognitivt tillgänglig och möjliggöra för den boende att orientera sig i förhållande till personal för att söka stöd och uppmärksamhet.

En arbetsgrupp fick ett uppdrag av Strategiskt kundråd (2024, 26 januari) att genomföra en kartläggning om hur man i Länet har löst bedömning och hantering utav larm.

Resultatet återrapporterades till Strategiskt kundråd (2024, 26 april). Resultatet visade att det är många aktörer inblandade och att det är en oklar ansvarsfördelning i utförande av insats. Det finns utrymme för att det blir många inblandade då ansvaret är otydligt. Dock finns det goda intentioner att lösa situationerna för patienten.

Habiliteringen och Primärvården uttryckte en önskan om en uppföljning av arbetsmetoder gällande larm tillsammans med Västerås stad och det beslutades att verksamheterna själva sammankallar till ett sådant möte.

Strategiskt kundråd (2024, 26 april) föreslog Tjänstemannaberedning och Hjälpmedelsnämnd att larm för att söka stöd eller påkalla uppmärksamhet av personal i ett LSS-boende ligger inom ramen för verksamhetsansvar enligt Hjälpmedelshandbokens nuvarande definition.

Den Gemensamma Hjälpmedelsnämnden tog ett beslut (2024, 31 maj) om att Enklare larm för att söka stöd eller påkalla uppmärksamhet av personal i ett LSS-boende ligger inom ramen för verksamhetsansvar enligt Hjälpmedelshandbokens nuvarande definition.

UPPDRAG

Habiliteringen och Primärvården önskar en uppföljning av Västerås stads arbetsmetod med inblandade parter. Västerås stad ser positivt på det. Verksamheterna var själva sammankalla till ett sådant möte.

ARBETSGRUPPEN

En arbetsgrupp bestående av representanter från både Västerås stad, Hjälpmedelscentrum, Habiliteringscentrum och primärvård träffades för att utforska frågan vidare.

Representanter

Västerås Stad

Anna Parnfelt, Medicinsk ansvarig för rehabilitering
Helene Karlsson, Strateg

Region Västmanland

Agneta Ejdeblom Karlsson, Enhetschef Primärvårdens Arbetsterapeuter
Ulrika Eriksson, Hjälpmedelskonsulent Hjälpmedelscentrum
John Franzén, Verksamhetsutvecklare Habiliteringscentrum

ARBETSGRUPPENS FÖRSLAG TILL BESLUT

Det är arbetsgruppens förslag att följande förändringar sker:

1. Att "enkla" larm såsom armbandssändare, dörrlarm och rörelsevakt får ett tydliggörande att de är ett arbetstekniskt hjälpmedel (verksamhetsansvar) genom att övergå från nivå 2 till nivå 4.
2. Att en tilläggs text infogas i Hjälpmedelshandboken under "Personliga nödlarmsystem" – Kriterier för förskrivning:
Larm av enkla karaktär exempelvis dörrlarm, rörelsevakt och icke anpassade armbandssändare alltid är ett verksamhetsansvar i särskilt boende.

MOTIVERING TILL FÖRSLAGET

I dagens kontext där det både är brist på Arbetsterapeuter/Fysioterapeuter och att andelen äldre ökar så behöver det hushållas med dessa resurser. Att dessa enkla larm tydliggörs att de är ett verksamhetsansvar i första hand blir en dubbel förankring då kostnaden hamnar på verksamheten vare sig det förskrivs eller beställs. Detta borde medföra att det ej uppstår en ekonomisk tvist i den professionella bedömningen om förskrivning eller ej. Historiskt sätt så har verksamheter kontaktat HMC för stöd vid beställning av utrustning och denna möjlighet finns än idag.

Ställningstagande om individens behov av ett enklare larm som skyddsåtgärd hamnar då på patientens vårdteam. Detta ser arbetsgruppen som positivt då patienten då inte behöver flera olika vårdkontakter.

En förflyttning av kostnaden beräknas ske över en 4–6 års period då detta är den generella livstiden på ett larm. Allt eftersom larmen byts ut/nya införskaffas förflyttas kostnaden från Region till Kommunerna i de särskilda boendena.

Kostnaden för larmen är idag cirka 8 202 kr/månaden (Se tabell 1) för Region Västmanland gällande vuxna (18+) med insatser från Habiliteringscentrum som har de tidigare nämnda definitioner av larm förskrivna. Den faktiska kostnaden beräknas bli lägre för kommunerna vid en eventuell ansvarsförflyttning då det i underlaget inte gått att utskilja vilka larm som befinner sig i särskilt boende eller ordinärt boende i dagsläget.

Tabell 1.

Artikel.nr	Benämning	Antal	Pris styck	Total månadskostnad
41828	Armbandssändare Larm Smile vit kpl	41 st	32: -	1 312: -
32678	Armbandssändare Smyckesändare Larm Atom	25 st	29: -	725: -
43595	Armbandssändare Larm Touch med elastiskt armband	11 st	32: -	352: -
32674	Dörrlarm Door	26 st	77: -	2 002: -
32672	Rörelsevakt Larm trådlös	40 st	88: -	3 520: -
41636	Rörelsevakt Trådlös PIR 2	3 st	99: -	297: -
				8 202: -

REFERENSER

Västerås Stad. Vård och omsorgsförvaltningen. (2020) *Hjälpmedel för att påkalla uppmärksamhet – Bostäder med särskild service LSS (Dnr: NF 2020/00075)*

Socialstyrelsen. (2002) *Bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS (Artikelnr 2002-10-9)*.
https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/foreskrifter-och-allmanna-rad/2002-10-9_2002_9.pdf